

Η εκπομπή μαγειρικής «ΜΙΑ ΒΑΛΙΤΣΑ ΓΕΥΣΕΙΣ» η οποία συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και την Κυπριακή Δημοκρατία, που στόχο έχει να μας ταξιδέψει στον κόσμο μέσω της γαστρονομίας. Ξεναγοί μας και αυτή τη σεζόν ο γνωστός σεφ Γιώργος Τσούλης και η επιτυχημένη ηθοποιός Χριστίνα Κυριάκου. Γνωρίστε την γαστρονομική κουλτούρα τόσο των ανθρώπων από τις τρίτες χώρες, όσο και της Κύπρου και τις επιρροές που έχει δεχθεί η γαστρονομία της από τη διαδραστική αλληλεπίδραση των πολιτισμών, με «ΜΙΑ ΒΑΛΙΤΣΑ ΓΕΥΣΕΙΣ». Η γαστρονομία αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι ενός πολιτισμού, και μέσα από την παρουσίαση συνταγών, το κυπριακό κοινό έχει την ευκαιρία να γνωρίσει τον τρόπο παρασκευής διαφόρων εδεσμάτων ή/και ροφημάτων, μαθαίνοντας παράλληλα για τις γαστρονομικές συνήθειες και παραδόσεις γύρω από αυτές. Ειδικότερα, η εκπομπή αναδεικνύει την συνύπαρξη των διαφορετικών πολιτισμών μέσα από την μαγειρική. Το ευρύτερο κοινό (ανεξαρτήτως πολιτισμικού και πολιτιστικού υπόβαθρου) αποκτά γνώσεις σχετικές με την παρασκευή εδεσμάτων. Ενώ, παράλληλα προωθεί τη μείωση πιθανόν λανθασμένων αντιλήψεων που επικρατούν σε σχέση με τις διάφορες κουλτούρες.

Είμαστε αυτό που τρώμε: πολιτισμός, διαφορετικότητα και κοινωνική ένταξη

Δρ. Στέφανος Σπανέας
Αναπληρωτής Καθηγητής
Κοινωνικής Εργασίας
Πανεπιστήμιο Λευκωσίας
spaneas.s@unic.ac.cy

Πρέπει να φάμε. Μας αρέσει να τρώμε. Η κατανάλωση φαγητού μας κάνει να νιώθουμε καλά. Για πολλούς ανθρώπους θεωρείται ένα από τα πιο σημαντικά πράγματα στη ζωή, καθώς εξασφαλίζει τη γενετική επιβίωση και πρέπει να ικανοποιείται κάθε μέρα.

Επίσης αποτελεί μια κοινωνική παρόρμηση. Το φαγητό, σχεδόν πάντα, μοιράζεται. Οι άνθρωποι τρώνε μαζί. οι ώρες γεύματος αποτελούν σημαντικό γεγονός όταν η οικογένεια ή ο οικισμός ή/και μια κοινότητα συναντώνται. Το φαγητό αποτελεί μια ευκαιρία για να μοιραστούμε ιδέες και σκέψεις, μια έκφραση αλτρουισμού (να δώσουμε και να πάρουμε), είτε από τους γονείς προς τα παιδιά, είτε σε φίλους, επισκέπτες και ξένους. Το φαγητό είναι το πιο σημαντικό πράγμα που μια μητέρα δίνει στο παιδί της. Είναι η ουσία του σώματός της και στα περισσότερα μέρη του κόσμου το γάλα της μητέρας εξακολουθεί να είναι το μόνο ασφαλές φαγητό για βρέφη. Έτσι, το φαγητό δεν είναι απλώς ένα σύμβολο, αλλά μια πραγματικότητα, μια έκφραση αγάπης και ασφάλεια.

Όλα τα ζώα τρώνε, αλλά είμαστε το μόνο είδος που μαγειρεύει. Το μαγείρεμα είναι το σύμβολο της ανθρωπιάς μας και καθώς είναι σχεδόν πάντα ένα ομαδικό γεγονός, το φαγητό γίνεται το επίκεντρο της συμβολικής δραστηριότητας για την κοινωνικότητα και τη θέση μας στην κοινωνία μας.

Το σώμα χρειάζεται καύσιμα. Αλλά αυτή η ανάγκη θα μπορούσε να εξυπηρετηθεί απλώς από την διατροφή συγκεκριμένων τροφών όπως κρέατος, ριζών και φρούτων, όπως γινόταν για αρκετά εκατομμύρια χρόνια. Αλλά οι "γεύσεις" μας δεν διέπονται ποτέ μόνο από τη διατροφή. Η ευρωπαϊκή αλλά και η παγκόσμια ιστορία διανθίζεται από διατροφικές συνήθειες. Έθνη και πολιτισμοί έχουν γίνει γνωστοί για συγκεκριμένα είδη φαγητού, χωρίς απαραίτητα οι προτιμήσεις τους να διέπονται αποκλειστικά από αυτό που είναι διαθέσιμο.

Η σημερινή μετανάστευση δημιουργεί, και ειδικότερα αυτή στην Κύπρο διαφορετικές διατροφικές επιρροές και συνήθειες. Το φαγητό χρησιμοποιείται τόσο ως διακριτό χαρακτηριστικό εθνοτικής ταυτότητας, ενώ από άλλες ομάδες ως μέσο ανάδειξης των διαφορετικών πολιτισμών και άρα, ως εργαλείο για την κοινωνική ένταξη των ανθρώπων στις τοπικές κοινωνίες.

Αλληλεγγύη
Πρόσδος
Ευημερία

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και την Κυπριακή Δημοκρατία

Δεδομένου ότι όλοι πρέπει να φάνε, το είδος και η γεύση γίνεται ένα ισχυρό σύμβολο του ποιου είμαστε. Για να ξεχωρίσουμε από τους άλλους, διαφοροποιούμαστε από αυτό που μας αρέσει και τρώμε σε αυτό με το φαγητό που απορρίπτουμε υπό το πρόσμα ενός κοινωνικού φράγματος που θα πρέπει να γίνει κατανοητό ως σημαντικός παράγοντας επιρροής αλλά και αποδοχής τους σε κοινωνικές ομάδες, όπου θα πρέπει να καταναλώνουν παρόμοια προϊόντα με τον ίδιο τρόπο. Για να επιτευχθεί αυτή η ταυτοποίηση, οι άνθρωποι προσπαθούν αρκετές φορές να τρώνε πράγματα που απεχθάνονται και να αποφεύγουν άλλα που βρίσκεται στον απαγορευμένο κατάλογο της συγκεκριμένης ομάδας. Στη διαδικασία της κοινωνικής αναρρίχησης μαθαίνουν να τους αρέσουν τα χαβιάρι, τις αγκινάρες, τα σαλιγκάρια και τα σπαράγγια, και να περιφρονούν τα ζυμαρικά, τα ψάρια, το κρέας και την πατάτα.

Υπάρχουν πολλά είδη αναγνώρισης και ταυτοποίησης τροφίμων, όπως ανάλογα γίνεται με τη μόδα, την ομιλία, τη μουσική και τους τρόπους συμπεριφοράς. Οι προφανείς αιτίες είναι οι εθνικές, θρησκευτικές και ταξικές ταυτοποιήσεις. Οι εθνικές προτιμήσεις για το φαγητό γίνονται δείκτες ταυτότητας, παρουσίας «αλλοδαπών», όπως όταν κάποιος πηγαίνει στο εξωτερικό. Οι ανασφαλείς θα προσκολληθούν απεγνωσμένα στις συνήθειες των τροφίμων στο σπίτι και θα αντιτείνουν τη μοναδικότητα της γεύσης τοπικών φαγητών έναντι των άλλων «ξένων». Ο τρόπος επίσης κατάποσης φαγητού αποτελεί ένα επιπρόσθετο σημάδι διαφοροποίησης.

Η σωστή κατανάλωση περιλαμβάνει το είδος της τροφής που χρησιμοποιείται, τον τρόπο προετοιμασίας, τον τρόπο εξυπηρέτησης και τον τρόπο κατανάλωσης. «Χρησιμοποιώντας το λάθος πιρούνι» αποτελεί παράπτωμα όταν κάποιος επιθυμεί να ενταχθεί σε μια ομάδα. Όπως ανάλογα η βύθιση με τα χέρια σε ένα κοινόχρηστο πιάτο είναι ο βασιλιάς σε μερικούς πολιτισμούς, απορριπτέος σε άλλους.

Οι παραπάνω αναφορές αποτελούν παραμέτρους που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε συνδυασμό με άλλες πρακτικές ένταξης. **Επιθυμούμε μέσα από το φαγητό να κρατήσουμε ζωντανές αναμνήσεις από τις εμπειρίες των τόπων προέλευσης ή αντίθετα γεννάται η επιθυμία αποστασιοποίησης από αυτές;**

Καταληκτικό σχόλιο αποτελεί η προτροπή όπως τα προγράμματα ένταξης να περιλαμβάνουν όχι μόνο βασικές γλωσσικές και πολιτιστικές πτυχές αλλά και διατροφικές αναφορές, ενισχύοντας τη συμβολή των τροφίμων στην κοινωνική ένταξη. Σαφώς και η συγκεκριμένη προσέγγιση εμπεριέχει δυσκολίες, αλλά η θεμελίωση διαύλου επικοινωνίας μεταξύ των πολιτισμών μέσω του της γαστρονομίας αποτελεί μια πρώτης τάξης ευκαιρία για την αρμονική ένταξη των πληθυσμών στις τοπικές κοινωνίες.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Αλληλεγγύη
Πρόσδος
ΕυημερίαΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝΤΑΜΕΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΥΠΟΘΕΣΕΩΝΤο έργο συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης
και Ένταξης και την Κυπριακή Δημοκρατία